

можливості зовнішнього примусу, від будь-яких об'єктивних інтересів і суспільних відносин загалом [3, с. 9].

Отже, теорія Л. Петражицького є досить популярною у наш час, коли «правові» дії багатьох держав, а отже, окремих індивідів суперечать нормам права і моралі, що, звичайно вимагає пояснення та вирішення. Тому, розгляд права необхідний саме з точки зору психології, яка допомагає зрозуміти істинні мотиви поведінки людей. Маємо сподівання, що психологічна теорія права ще стане предметом подальших наукових досліджень, оскільки творчий потенціал цієї теорії ще не вичерпано і вона чекає на своїх послідовників у ХХІ столітті.

Література

1. Мережко О. Психологічний напрям в європейській науці права ХХ століття / О. Мережко // Філософія права і загальна теорія права. – 2013. – № 1. – С. 314-321.

2. Петражицкий Л.И. Теория права и государства в связи с теорией нравственности / Л.И. Петражицкий. – СПб., 1907. – Т 2. – С. 309-656.

3. Атоян О.М. Ідея інтуїтивного права в концепції Л. Петражицького / О.М. Атоян // Наукові праці Національного авіаційного університету. Серія: Юридичний вісник «Повітряне і космічне право»: зб. наук. праць. – К.: НАУ, 2010. – № 2 (15). – С. 8-11.

УДК 342 (043.2)

Наливайко Л. Р., д.ю.н. професор,
Романов М. Ю., курсант,
Дніпропетровський державний університет
внутрішніх справ, м. Дніпропетровськ

ПРОЗОРІСТЬ ЯК ПРИНЦИП ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ ВЛАДИ

Актуальність визначеної авторами тематики загострюється в умовах консолідації Українського громадського суспільства з метою стимулювати діяльність органів державної влади та місцевого самоврядування в нашій державі. Принцип прозорості є одним із ефективних механізмів правової державності, що забезпечує налагодження конструктивного діалогу між владою та громадою.

З точки зору етимологічного походження, прозорим є той, що зрозумілий, ясний, місткий, але з точки зору науки юриспруденції, цей термін в поєднанні із декількома суміжними характеристиками та в умовах функціонування органів влади набуває більш широкого значення.

Власну точку зору з цього приводу має Т. Андрійчук, яка говорить, що прозорість як принцип комунікації органів державної влади з громадськістю є складним феноменом, значення якого виходить за межі

простого забезпечення громадян інформацією. Формування розуміння населенням усіх аспектів діяльності органів державної влади, що має передбачити цей принцип, дає можливість охарактеризувати його як відповідну якість суспільного життя, вид соціальних відносин, що будується на взаєморозумінні між цими органами і населенням. У нормативно-правових актах, що регулюють діяльність органів державної влади, важливо закладати відповідне розуміння прозорості та визначати конкретні методи його забезпечення [1].

Таким чином, належить зауважити, що прозорість, є досить складним та індивідуальним механізмом не тільки забезпечення громадян інформацією, а й плацдармом для покращення комунікації громадян і влади.

На думку А. Чуклінова, прозорість є структурним елементом управлінського механізму будь-якої демократичної держави в умовах модернізації її владних інститутів, що тим самим сприяє укріпленню життєдіяльності її управлінських форм [2].

Під прозорістю Г. Пизіна розуміє один із елементів економіко-політичного регулювання, який, однак, не може виступати у ролі уніфікованого інструменту структурування державно-управлінського простору. Виходячи із цього, дослідниця виокремлює три парадигми прозорості, які характеризують систему адміністративних відносин у державі: прозорість у сфері державного управління (політичний менеджмент); прозорість в економіці (економічний менеджмент); прозорість у правоохоронній діяльності [3].

Таким чином, російською науковицею було наведено три основні сфери найбільш важливих суспільних відносин, що мають бути прозорими, окрім того вибір цих сфер, на нашу думку, не є випадковим, оскільки належить зазначити, що саме вказані сфери і впливають найвагомніше на ефективність державного управління.

П. Манченко тлумачить, що «феномен прозорості визначається рівнем регулятивних дій та ієрархічністю системи управління». Виходячи із цього, вчений виділяє три рівні прозорості залежно від їх функціонального призначення в системі державного управління. Першим є прозорість у проведенні кадрової політики та розподілу всієї системи адміністративних повноважень, другим – забезпечення управлінської прозорості шляхом превентивних заходів організаційного характеру, що базуються на становленні більш досконалих бюрократичних процедур, а третій, це – прозорість процесу прийняття адміністративних рішень, що є кінцевим продуктом державно-управлінської діяльності [4].

Належить цілком погодитись із позицією П. Манченко, що наводить приклад «ступеневої» прозорості, якщо її можна так назвати, адже ввести в понятійно-категоріальний апарат влади та свідомість суспільства таку рису було б неможливо, то цей процес є динамічно-пропорційним. Перш

за все належить прозоро призначати осіб на посади, по-друге, прозоро цим персоналом керувати та, по-третє, прозоро спільно приймати рішення.

У свою чергу ще одним аргументом до позиції П. Манченко є погляд А. Чуклинова про те, що прозорість характеризується максимальною можливою доступністю інформації про діяльність управлінського апарату та формуванням жорсткого механізму громадського впливу на сферу приватного та державного адміністрування за допомогою представницьких інститутів, що у свою чергу слугує умовою нейтралізації корупційних тенденцій у даній сфері [2].

Отже, на підставі наведених аргументів, точок зору та позицій різних науковців, належить виокремити ряд положень. По-перше, прозорість є функціональною характеристикою влади, що спонукає її до якомога більш не утаємниченого провадження своєї діяльності. По-друге, належить зауважити на значних напрацюваннях П. Манченка щодо доктрини прозорості зокрема, та принципу транспарентності в цілому, оскільки ним була надана найбільш ефективна, на нашу думку, ступенева інтеграція прозорості у сучасні суспільно-державні відносини.

Література

1. Андрійчук Т. Принцип прозорості комунікації органів державної влади з населенням: понятійно-концептуальне бачення / Т. Андрійчук // ВКП. – 2009. – № 4. – С. 1-3.

2. Чуклинов А. Е. Прозрачность как антикоррупционный механизм в системе государственного управления / А. Е. Чуклинов [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://lawportal.ru/doc/document.asp?docID=1114985>.

3. Пызина Г. В. Транспарентность исполнительной власти: сущность и механизмы реализации в современной России: автореф. дис. ... канд. полит. наук / Г. Пызина; Российская академия государственной службы при Президенте РФ. – М.: [б.и.], 2006 – 21 с., С. 11-12.

4. Манченко П. А. Транспарентность (открытость) деятельности государственной власти и местного самоуправления в Российской Федерации и государствах Европы / П. Манченко // Административное и муниципальное право [Электронный ресурс]. – 2012. – № 4. – Режим доступа: <http://justicemaker.ru/view-article.php?id=13&art=3431>.